

**ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

VÕ VĂN CƯỜNG

**NGHIÊN CỨU ẢNH HƯỞNG CỦA QUẢN TRỊ CÔNG
TY ĐẾN MỨC ĐỘ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÁCH
NHIỆM XÃ HỘI CỦA DOANH NGHIỆP NIÊM YẾT Ở
VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

Đà Nẵng, năm 2021

**ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

VÕ VĂN CƯỜNG

**NGHIÊN CỨU ẢNH HƯỞNG CỦA QUẢN TRỊ CÔNG
TY ĐẾN MỨC ĐỘ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÁCH
NHIỆM XÃ HỘI CỦA DOANH NGHIỆP NIÊM YẾT Ở
VIỆT NAM**

**Chuyên ngành: Kế toán
Mã số: 62 34 03 01**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN:

- 1. PGS.TS. ĐOÀN NGỌC PHI ANH**
- 2. PGS.TS. TRẦN ĐÌNH KHÔI NGUYỄN**

Đà Nẵng, năm 2021

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của riêng tôi, các dữ liệu, lập luận, phân tích, đánh giá và kết quả trong luận án là trung thực.

Tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm về những nội dung đã trình bày trong luận án này.

Tác giả luận án

VÕ VĂN CƯỜNG

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu đề tài “*Nghiên cứu ảnh hưởng của quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam*” tôi đã nhận được sự giúp đỡ, chỉ bảo nhiệt tình của các thầy, cô giáo Trường Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng để hoàn thành luận án này.

Với tình cảm chân thành, tôi bày tỏ lòng biết ơn đối với Ban giám hiệu, Khoa Kế toán, phòng Đào tạo thuộc Trường Đại học Kinh tế - Đại học Đà Nẵng, các thầy giáo, cô giáo đã tham gia quản lý, giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ sự biết ơn đặc biệt đến Thầy PGS. TS. Đoàn Ngọc Phi Anh và Thầy PGS. TS. Trần Đình Khôi Nguyên - là những người không chỉ đã trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ về kiến thức, tài liệu và phương pháp để tôi hoàn thành luận án này mà còn là những người anh, người bạn, người thân đã giúp đỡ tôi trong cả cuộc sống.

Tôi xin chân thành cảm ơn Lãnh đạo Kiểm toán nhà nước khu vực VIII, nơi tôi công tác đã tạo điều kiện giúp tôi hoàn thành luận án.

Đặc biệt, cảm ơn Bố mẹ hai gia đình, vợ và hai con trai đã động viên, cổ vũ, khích lệ và giúp đỡ tôi trong suốt thời gian qua.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng trong suốt quá trình thực hiện luận án, song có thể còn có những mặt hạn chế, thiếu sót. Tôi rất mong nhận được ý kiến đóng góp và sự chỉ dẫn của các thầy cô giáo và các bạn.

Tác giả luận án

VÕ VĂN CƯƠNG

MỤC LỤC

MỤC LỤC	i
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	x
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của luận án.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của luận án.....	2
3. Câu hỏi nghiên cứu	3
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của luận án.....	3
4.1. Đối tượng nghiên cứu:.....	3
4.2. Phạm vi nghiên cứu	3
5. Phương pháp nghiên cứu của luận án.....	3
6. Các đóng góp mới của luận án.....	4
6.1. Về phương diện lý thuyết	5
6.2. Về phương diện thực tiễn	5
7. Kết cấu của luận án.....	5
Chương 1: CƠ SỞ LÝ THUYẾT VỀ QUẢN TRỊ CÔNG TY VÀ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI CỦA DOANH NGHIỆP.....	7
1.1. Quản trị công ty.....	7
1.1.1. Khái niệm quản trị công ty	7
1.1.2. Các đặc điểm và đo lường đặc điểm quản trị công ty	9
1.1.3. Đo lường chất lượng quản trị công ty	17
1.2. Công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.....	18
1.2.1. Khái niệm trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	18
1.2.2. Khái niệm về công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	19
1.2.3. Nội dung công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.....	20
1.2.4. Đo lường mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	25
1.3. Các Lý thuyết liên quan đến quản trị công ty và trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.....	29
1.3.1. Lý thuyết các bên liên quan (Stakeholder Theory)	29
1.3.2. Lý thuyết đại diện (Agency Theory)	30
1.3.3. Lý thuyết tín hiệu (Signaling Theory).....	30
1.3.4. Lý thuyết tính hợp lý (Legitimacy Theory).....	31
1.3.5. Lý thuyết chi phí sở hữu (Property Cost Theory)	31
1.3.6. Lý thuyết chi phí chính trị (Political Economy Theory)	32
1.4. Ảnh hưởng của đặc điểm quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	32
1.4.1. Ảnh hưởng của các đặc điểm hội đồng quản trị đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	32
1.4.2. Ảnh hưởng của các đặc điểm ban giám đốc đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.	36

1.4.3. Ảnh hưởng của các đặc điểm cổ đông đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.	37
1.4.4. Ảnh hưởng của các đặc điểm Kiểm soát/Kiểm toán đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.	39
1.5. Ảnh hưởng của chất lượng quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	40
1.6. Ảnh hưởng của các đặc điểm công ty tới mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp (biên kiểm soát)	40
1.6.1. Quy mô công ty	40
1.6.2. Tỷ suất lợi nhuận	41
1.6.3. Đòn bẩy tài chính	41
1.6.4. Tuổi công ty.....	42
1.7. Kết luận Chương 1	42
CHƯƠNG 2: THIẾT KẾ NGHIÊN CỨU	43
2.1. Khung nghiên cứu của luận án	43
2.2. Giả thuyết nguyên cứu	44
2.3. Mô hình nghiên cứu	55
2.3.1. Mô hình ảnh hưởng của đặc điểm QTCT tới mức độ CBTT TNXH.....	56
2.3.2. Mô hình ảnh hưởng của chất lượng QTCT tới mức độ CBTT TNXH.....	56
2.4. Đo lường các biến nghiên cứu	57
2.4.1. Đo lường đặc điểm quản trị công ty	57
2.4.2. Đo lường chất lượng quản trị công ty	59
2.4.3. Đo lường mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	62
2.4.4. Đo lường các biến kiểm soát	64
2.5. Thu thập dữ liệu	65
2.5.1. Dữ liệu thứ cấp	65
2.5.2. Dữ liệu sơ cấp.....	66
2.6. Xử lý dữ liệu	67
2.6.1. Xử lý dữ liệu thứ cấp.....	67
2.6.2. Xử lý dữ liệu sơ cấp	67
2.6. Kết luận Chương 2	68
CHƯƠNG 3: THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ CÔNG TY VÀ MỨC ĐỘ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI CỦA DOANH NGHIỆP NIÊM YẾT Ở VIỆT NAM	69
3.1. Thực trạng về quản trị công ty	69
3.1.1. Thực trạng đặc điểm quản trị công ty.....	69
3.1.2. Thực trạng chất lượng quản trị công ty của các doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	85
3.2. Thực trạng mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam	87
3.2.1. Thực trạng mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội chung của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	87
3.2.2. Thực trạng mức độ công bố thông tin bắt buộc trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	90

3.2.3. Thực trạng mức độ công bố thông tin tự nguyện trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	93
3.2.4. Thực trạng mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp theo GRI không có trọng số của các doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	94
3.2.5. Thực trạng mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp theo GRI có trọng số của các doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	95
3.2.6. Thực trạng mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp theo GRI theo từng nhóm chỉ mục.....	96
3.3. Kết luận Chương 3	108
CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU ẢNH HƯỞNG CỦA QUẢN TRỊ CÔNG TY ĐẾN MỨC ĐỘ CÔNG BỐ THÔNG TIN TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI CỦA DOANH NGHIỆP NIÊM YẾT Ở VIỆT NAM	109
4.1. Ảnh hưởng của đặc điểm quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam	109
4.1.1. Kết quả nghiên cứu định lượng ảnh hưởng của đặc điểm quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam ...	109
4.1.2. Kết quả nghiên cứu định tính ảnh hưởng của đặc điểm quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam ...	132
4.2. Ảnh hưởng của chất lượng quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam.....	136
4.2.1. Phân tích mối tương quan giữa các biến trong mô hình.....	136
4.2.2. Mô hình hồi quy bội và phân tích kết quả.....	137
4.3. Ảnh hưởng của quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của các loại hình doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam	151
4.3.1. Ảnh hưởng của đặc điểm quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của các loại hình doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam	151
4.3.2. Ảnh hưởng của chất lượng quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của các loại hình doanh nghiệp niêm yết ở Việt Nam	153
4.4. Kết luận Chương 4	153
CHƯƠNG 5: KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý CHÍNH SÁCH.....	155
5.1. Tổng hợp kết quả nghiên cứu	155
5.1.1. Thực trạng quản trị công ty	155
5.1.2. Thực trạng mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	156
5.1.3. Ảnh hưởng của quản trị công ty đến mức độ công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp	156
5.2. Hàm ý chính sách	160
5.2.1. Về quản trị công ty	160
5.2.2. Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp.....	163
5.2.3. Đối với các nhà đầu tư.....	164
5.2.4. Đối với cơ quan quản lý nhà nước	164
5.3. Hạn chế của luận án và hướng nghiên cứu trong tương lai	165
5.4. Kết luận Chương 5	166
KẾT LUẬN.....	167
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ.....	168

Nghiên cứu khoa học cấp Bộ.....	168
Bài báo trong nước.....	168
Hội thảo quốc gia.....	168
Hội thảo quốc tế.....	168
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	170
Tài liệu Tiếng Việt.....	170
Tài liệu Tiếng Anh.....	172

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu	Nội dung
CBTT	Công bố thông tin
QTCT	Quản trị công ty
TTCK	Thị trường chứng khoán
TNXH	Trách nhiệm xã hội
HĐQT	Hội đồng quản trị
BGD	Ban giám đốc
BKS	Ban kiểm soát
CSR	Trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp
CSRD	Công bố thông tin trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp
UNCG	The Ten Principles Of Un Global Compact - Mười nguyên tắc của Hiệp ước toàn cầu Liên hợp quốc
GRI	Global Reporting Initiative - Báo cáo sáng kiến toàn cầu
ISO	International Organization for Standardization - Tổ chức Quốc tế về Tiêu chuẩn hóa
DN	Doanh nghiệp
DNSX	Doanh nghiệp sản xuất
DNTM	Doanh nghiệp thương mại
DNDV	Doanh nghiệp dịch vụ
CSRD chung	Mức độ công bố thông tin CSR chung
CSRD BB	Mức độ công bố thông tin CSR bắt buộc
CSRD TN	Mức độ công bố thông tin CSR tự nguyện
CSRD – GRI Không TS	Mức độ công bố thông tin CSR theo GRI không có trọng số
CSRD – GRI Có TS	Mức độ công bố thông tin CSR theo GRI có trọng số
HĐQM	Quy mô HĐQT
HĐĐL	HĐQT độc lập
HĐNg	HĐQT nước ngoài

Ký hiệu	Nội dung
HĐNu	HĐQT nữ
HĐT _u	Tuổi bình quân của HĐQT
HĐHo	Cuộc họp HĐQT trong năm
HĐGD	Chủ tịch HĐQT kiêm GD điều hành
GĐQM	Quy mô ban giám đốc
GĐĐL	Giám đốc độc lập
GĐNg	Giám đốc nước ngoài
GĐNu	Giám đốc nữ
CĐLo	Cổ đông lớn
CĐTC	Cổ đông tổ chức
CĐNN	Sở hữu của nhà nước
CĐHĐ	Sở hữu của HĐQT
CĐGD	Sở hữu của Ban giám đốc
CĐNg	Cổ đông nước ngoài
CĐGĐi	Cổ đông gia đình
KSQM	Quy mô ban kiểm soát
KSHo	Số lượng cuộc họp Ban kiểm soát
KTBF	Công ty kiểm toán thuộc Big Four
Gov-Score	Chỉ số chất lượng quản trị công ty
CG Quality	Chất lượng quản trị công ty
TTS	Tổng tài sản
ROA	Tỷ số lợi nhuận ròng trên tài sản (Return on total assets)
ROE	Tỷ số lợi nhuận ròng trên vốn chủ sở hữu (Return on common equity)
Tuoi	Tuổi công ty
UBCKNN	Ủy ban chứng khoán nhà nước